

פ ר ט י כ ל מס. י"ג/2

מישיבת הוועדה לעניני פנים שהתקיימה ביום ג'
ו' שבט החש"י (24.1.1950) בשעה 9.00

חברי הוועדה:

נוכחים:

א. חושי
ט. טובי
א. כהן
נ. ילין-מור
א. שפטל
י. גורי
י. בן-צבי
ז. וורהפטיג - היו"ר
י. ספיר
ד. הכהן
מ. סנה
א. גולדרט
ש. מרלין

מוזמנים:

שב העליה מ. שפירא
מר י. נ. שי - מנהל משרד העליה
מר י. בלומברג - מזכיר משרד העליה

סיף אלדין-זעבי
א. פראי

נעדרים:

עניני העליה.

סדר-היום:

מר י. נ. שי: ברצוני להשיב הפעם על השאלות שנשאלו בישיבה הקודמת

בקשר לעניני העליה. אשתדל לענות לפי סדר השאלות

שנשאלו.

(1) בקשר לכניסתם של עולים ששאו רק נשואים אזרחיים:-

משרד העליה מכיר בדרך כלל בנשואים אזרחיים כמו בנשאים

דתיים, אם אותם הנשואים מוכרים כחוק באותה הארץ שמשם באו העולים.

(2) עמדחנו בקשר לפושעי מלחמה:-

במידה שמקרים אלה הובאו לידיעתנו נחקרו הדברים עוד

ע"י קציני העליה בחו"ל, או אם אפשר היה - נעשתה החקירה כאן בארץ.

אולם ישנם קשיים עצומים בחקירה. במשרד המשטרה ובמשרד העליה קיימים

שני שלבים של אנשים בלתי רצויים לארץ. האנשים הללו נכנסים לשתי

הקטגוריות הבאות: (1) אנשים שאין להרשות כלל את כניסתם; (2) חשדים

שאמנם מרשים את כניסתם לארץ, אבל עוקבים אחר פעולותיהם לאחר עלייתם

(3) הבקרת הרפואית: -

נשאלה כאן השאלה, כיצד יתכן הדבר שלאחר שישנה בקרת רפואית הסתננו בכל זאת חולים מסוכנים לארץ. אנו מנהלים בקרת קפדנית בכל מרכזי העליה ובקרת יעילה מאד ויסודית מאד, אולם בכל זאת הסתננו מקרים לארץ, אולם המקרים האלה ברובם לא עברו את בדיקת הרופא. היו מקרים שאנשים אחרים היו נשלחים לרופא כדי להבדק, במקום החולה בעצמו. אולם הענין הזה נפסק עכשיו, מאחר שכל נבדק המופיע אצל הרופא יש לו תעודה מיוחדת עם המונה. היו גם מקרים שרופא לא יכול היה לעמוד עליהם עוד בחו"ל והמתלה נתגלתה כאן בארץ. ידוע כמו"כ, כי במקרים רבים באם החולה בעצמו איננו מספר לרופא ממה הוא סובל - אין הרופא יכול לקבוע בעצמו את המצב המתלה.

א. חושי: ומה עם צרעת?

י.נ. שי: כבר מסרתי בישיבה הקודמת, שהיו כמה ארצות שמשם לא היתה עליה מאורגנת, כי לא יכלנו לשלוח לשם קצין עליה. אחד המקומות האלה היא טורקיה. שם האנשים היו שוכרים אניה ועולים לארץ. מטורקיה הגיעו חמשת המקרים של צרעת, אולם החולים האלה נמצאים בבידוד גמור.

מאידך ישנם מקומות שאנו נאלצים להביא משם גם את החולים מתוך ידיעה גמורה על מחלתם. בשעה שעמדה בפנינו הבעיה של היסול גולת תימן לא יכלנו להביא לארץ רק את הבריאים ולהשאיר שם את החולים. הבאנו את הבעיה בפני ישיבת הממשלה, וקבלנו את הסכמת הממשלה להביא גם את החולים האלה לארץ. אלא בשעה שהם מגיעים לארץ, ואנו יודעים מראש על מחלתם, משרד הבריאות הממשלתי מטפל בהם ומעבירם מיד לתנאי בידוד. אנו עומדים עכשיו בפני בעיה דומה בקשר לפולין. פולין נתנה אפשרות לכל יהודי המותר על נתינותו הפולנית, לעלות לארץ. אין אנו יכולים לומר עכשיו לאנשים אלה שרק הבריאים יכולים לבוא. אולם מאידך, אנו משתדלים לטפל בחולים האלה עוד בזמן שהם בחו"ל, לאחר צאתם מפולין. אנו משתדלים לעכב אותם באטליה או בווינה, כדי שיוכלו לקבל שם את הרפוי המתאים. אם איננו מצליחים לעכב אותם שם, אנו מביאים אותם לארץ ומבודדים אותם כאן. אשר למערב אירופה - הבקרת כאן פחות קפדנית. אני רוצה להביא לידיעתכם שלא נכון שאין כל בקרת רפואית. למעשה נבדקים האנשים גם בפולין וגם בעדן. גם באותן הארצות שאין בקרת כ"כ קפדנית, הרי ישנה בקרת קפדנית לגבי המחלות הקשות.

מה שנוגע לצפון אפריקה - חלק ניכר מהם

טובאים למרמייל. במרמייל קיים מחנה שמכיל כעת ששת אלפים איש מתוכם 970 חולים, אשר עוכנו במחנה ולא נוחנים להם להמשיך בדרכם לארץ עד אשר יתרפאו. למעלה מ-300 איש הם חולי טרכומה, 160 חולי שחפת, והשאר הן מחלות ילדים, מחלות לב וכו'. בכל אופן שולחים אותם לארץ רק לאחר שהם משתדרים מהמחלה הכדבקה.

י. גורי: האם ישנה הגזמה ביחס למחלות העגבת?

י.ב. שי: יש הגזמה רבה מאד. לפי מה שד"ר קורן

קבע בענין זה, הטחלה הזו קיימת, אבל במינימום.

(4) עתה ביחס למשתמטים הנמצאים בחו"ל:-

ישנן הוראות פנימיות לקציני העליה בחו"ל

כיצד לנהוג במקרים אלה, כדי לאפשר לצעירים האלה לחזור לארץ. אולם מחוץ להקלות האלה אין קציני העליה מטפלים בדבר. הענין שייך למשרד הבטחון.

(5) הקשר שבין משרד העליה והמוסדות לעליה:-

התחום כאן הוא די ברור בין פעולות משרד

העליה לבין הפעולות של הסוכנות היהודית ומוסדות העליה שליד הסוכנות

היהודית. הסוכנות פועלת בהתאם להחלטות של הועד הפועל הציוני מספטמבר

1948 בכל השאלות הקשורות בארגון העליה בחו"ל, עיני טרמפורטים מימונם וכו'

כן מטפלת הסוכנות בקליטת העולים בארץ. משרד העליה מטפל גם בשאלות כגון:

מתן אשרות. קיימת רשת של 40 קציני עליה בחו"ל הממונים על מתן ויזות. ושוב,

ישנם אנשים היכולים לקבל את הויזות באופן ישיר מאת קציני העליה, וחלק

אחר מקבל את הויזות רק לאחר המלצת הסוכנות במקום. בענין זה ישנן שש

קטגוריות. מתוך ששת הקטגוריות ישנם 5 סוגים שקציני העליה רשאים לתת להם

אשרות באופן ישיר. הסוג הששי, והוא הסוג הגדול ביותר, מקבל את האשרות

לפי המלצת המשרד הא"י במקום. הסוג של בעלי הון, תלמידים, אנשים המוזמנים

ע"י תושבי הארץ, הורים וכו' - הטיפול בהם נובע בעיקר מהארץ. משרד העליה

מקיים כאן לשכות מקומיות-אזוריות אשר בהן מתקבלות הבקשות, ואח"כ נשלחים

האישורים לחו"ל. כמובן שלא לכל מקום אפשר ל שלוח את האישורים האלה. ישנם

מקומות שם קציני העליה אינם יכולים לפעול בגלל תנאים מקומיים. בכל

הארצות טקציני העליה קיימים - לפי אישור המשרד הטקוטי ביהנות הוויזות. אבל יש גם סוג ששי, לסוג הזה ביהנות הוויזות ע"י המלצת המשרד הארץ-ישראלי במקום. סוג זה טקיף כל יהודי הרוצה לעלות לארץ, שאיננו בעל אמצעים, שאיננו תלמיד, שאיננו תייר וכו'. אולם ישנם שני יוצאים מן הכלל בשטח זה. יש לנו זרבים^{לובה} של ארצות ששם קיימים רק קציני עליה, לעומת זאת ישנן ארצות ששם קיימים רק המשרדים של הסוכנות היהודית. בפולין, הונגריה, רומניה - קיימים רק קציני עליה. כמו-כן בתורכיה ובצ'כיה. במקומות אלה אנו מקבלים את העזרה ממי שהיו פעם פקידים של הסוכנות היהודית, ואינם יכולים לפעול היום בשם הסוכנות היהודית. אלה פועלים היום תחת סמכותם של הקונסוליות שלנו, או קציני העליה במקום. אפשר לומר שסידור זה קיים בכל הבלוק המזרחי, כולל יגוסלביה. כלומר: בפולין, רומניה, הונגריה, צ'כיה, יגוסלביה ותורכיה. במקומות אלה פועלים רק קציני העליה. במידה שאפשר היה לצרף אנשים שעבדו קודם בסוכנות היהודית - הדבר נעשה. לעומת זאת ישנן ארצות ששם קציני העליה אינם יכולים לפעול בכלל. אלה הן ארצות כמו צפון-אפריקה. כלומר, ארצות שלא הכירו בנו. שם נעשית הפעולה במידה שהדבר ניתן להיעשות ע"י המוסדות וע"י הסוכנות.

טלבד זה, כפי שהסברתי כבר קודם, ישנן

פעולות משותפות לקציני העליה ומשרדי הסוכנות, וזה בענין הוצאת דרכונים, אשרות לשוב למדינת-ישראל, מתן ויזות לתיירים, בקורת הגבולות, עניינים הקשורים בקשר להיתר-יציאה וכו'. ישנן ^{ויזות} שותפות פעולה מלאה בין שני המשרדים האלה.

מה שאמרתי עכשיו, משחרר אותי מלענות על השאלות

של החבר פראי ששאל בנוגע לחלוקת התפקידים בין קציני העליה והמשרדים הארץ-ישראליים, שהיא בהתאם לחלוקה הקיימת בין הסוכנות היהודית ובין משרדי העליה. זוהי גם החלוקה בין קציני העליה והסוכנות היהודית.

כפי שאמרתי, ישנה כפילות ידועה בכמה

ארצות, ועל זה יש להצטער. לאור הנסיון שהיה לנו במשך השנה הזאת, נצטרך לתקן את הדבר בעתיד. בישיבה הקודמת הזכרתי דוגמה אפיינית מאד בקשר לשווייצריה. המשרד הארץ-ישראלי קיים בג'נבה, ומשרדי הסוכנות היהודית נמצאים בציריך. כדי לקבל ויזה לארץ, האצשים צריכים להגיש בקשות בג'נבה,

ומשם סועברות הבקשות לציריך וכו'. התנאים האלה הם די אבסורדיים. **האם**
רוב היהודים גרים בציריך וכדי לקבל ויזה הם צריכים לעבור את כל
הפרוצדורה המסוכנת הזאת של נסיעות הלון וחזור. הפרוצדורה הזו היא
אבסורטית בעיקר אם נביא בחשבון שכל העליה ששווצריה מגיעה לשני עולים
ביום.

הדבר תוקן כבר באופן יסודי באמריקה. באמריקה
פועלים בענין זה רק קציני העליה במקום ושם לא טובלים מכל הכפילות
הזאת. היתה הצדקה לדבר הזה בשעה שהעליה היתה המונית, עכשיו כל אדם
שבא ורוצה לקבל אשרה - הוא מקבל אותה בזכות היותו אדם שחוזר למולדת,
כך שלא מתעוררת כל בעיה בקשר אליו. אפשר לעכב אותו רק במקרה אם הוא
אינו ראוי במובן המוסרי, או במובן רפואי.

א. כהן: אני יודע מקרה על יהודי שרצה לעלות ארצה סניו-יורק,
ואמרו לו שם באופן מפורש שהוא צריך לקבל המלצה מהארץ.

האם

י.נ. שי: קצין העליה פעל במקרה זה בניגוד להוראות. אנו לא
פועלים בהתאם לכך.

(6) נשאלה שאלה ביחס למחיר האשרה לעולה ולתייר -

מחיר האשרה היה לירה אחת לעולה ולתייר, אולם לפני

כמה חדשים החלפנו זאת, וקבענו את גובה המס עבור האשרה בהתאם לאותו

המס שאותה המדינה מקבלת מאת הנתין הישראלי הבא לארצה. גובה המס

מבוטס על הסכם הדדי עם האנגלים למשל. עבור ויזה אנגלית על פספורט

ישראלי גובים 800 פרוטות, אנו גובים את אותו המס מנתין בריטי אם הוא

רוצה לבוא לארץ. באמריקה מבקשים 10 דולר עבור אדם הרוצה לבוא לאסקזקה,

ואנו גובים את אותו המס מהם. הדבר מבוטס על המשך המצב שהיה קיים בזמן

המנדט. עוד לא באנו להסכמים נפרדים עם כל המדינות. בזמן היותי

באמריקה, לפני כמה חדשים, היתה הצעה מצד המשרד המדיני (הסטייט-דפרטמנט)

לבטל את ענין האשרות. הם הציעו לנו לבוא לידי הסכם, בדיוק לפי אותו

הסידור שיש להם עם צרפת, איטליה ואנגליה. לפי הסכם זה אין צורך בוויזות,

שאלתי אז אם הכוונה שלהם היא לתשלום עבור הוויזות, כי עד כמה שאני יודע,

אמריקאי יכול להכנס לצרפת בלי ויזה, בו בזמן שצרפתי אינו יכול להכנס

בלי ויזה. אמרתי להם שאיננו יכולים לקבל את ההצעה הזאת, אלא אם היא

תהיה מבוטסת על הדדיות גמורה. אגב, אנו לא מעוניינים לדבר הזה של

כיטול אשרות היות ומספר התיירים הבאים מאטריקה הוא גדול. אנו לא מעוניינים בדבר הזה, הן מבחינת המטבע הזר, ומצד שני אין אנו מעוניינים להקל על יציאת אנשים מהארץ לאטריקה.

(7) היתה שאלה בנוגע ליחסים שבין משרד העליה

לבין משרד הבטחון בנוגע לערבים: -

בכל אופן המצב הוא זה. אנו שואלים את משרד הבטחון אם מבחינה בטחונית יש משהו נגד כניסתו של איש לארץ. ההכרעה בענין זה היא בידי משרד העליה. ישנה ועדה בין-משרדית, משרד הבטחון, משרד העליה והש"י. על יסוד הישיבות שאנו מקיימים בענין זה, ועל סמך ההחלטות - מחליט שר העליה סופית בענין זה על סמך היפוי-כח שניתן לו.

בהזדמנות זו, נשאלה השאלה מה פירוש המונח:

ערבים שעשו שירות מיוחד למדינה. הדבר הוא ברור. ישנם כאלה ששיתפו אתנו פעולה והיו באטנים למדינת ישראל - אלה ראויים ליחס מיוחד. גם במקרים אלה אנו דנים על כל מקרה ומקרה לחוד, ומחליטים באם אפשר להכניס את האדם הזה לארץ.

(8) בקשר לנשואי-תערובת: העמדה שלנו היא זו:

כל מקרה של נשואי-תערובת טועבר לדיון מיוחד במשרד.

ש. מרלין: כיצד יודעים מה הם נשואי תערובת?

י.נ. ש"י: במשרדי קציני העליה ידוע הדבר, באם המדובר הוא על יהודי, או על לא יהודי. לא יהודי יכול לבוא בתורת מהגר. במשרד קצין העליה, ישנו טופס, ובטופס ישנה שאלה לאיזו דת שייך האדם. אנו דנים על כל מקרה ומקרה לחוד לפי מסיבות המקרה.

י. גורי: אם למשל הילדים לא ניסולים, אז הוא לא קיים מצווה מעשית.

י.נ. ש"י: היו מקרים כאלה. אבל לא אוכל לומר שישנו קו כללי ברור לגבי כל עולה ועולה במקרים של נשואי תערובת. כמובן שאנו שמים גם לב אם הילדים ניסולים או לא, אבל אין קו ברור ביחס לנשואי-תערובת.

י. בן-צבי: בין ההאנגלים ישנם 30% נימולים, וזה לא טימן להשתייכותם הדהית.

י.נ. שי: (9) שאלו ביחס למספר הכללי של העובדים במשרד העליה. המספר הכללי של העובדים במשרד העליה, רק בארץ מגיע ל-200 איש. המספר הזה הוא קטן לעומת היקף העבודה, ויש תביעה נוספת ל-50 איש במשרד העליה, ו-20 איש למשרד התיירות. אגב, מתוך 200 העובדים - 40 איש עובדים מטחלקת התיירות.

(10) בקשר לתיירות שאל סר סולין, מהו הקשר בין

משרד העליה, משרד ראש הממשלה, ומשרדי הסוכנות היהודית. קו הפעולה הוא די ברור. משרד ראש הממשלה מטפל רק בתיכנון, עד כמה שאני יודע, בתיכנון התיירות לשנים הנאות, בהתאם לתכנית 4 השנים של הממשלה. בה בשעה שמחלקת התיירות שלנו מטפל בשאלות האקטואליות היום-יומיות. התיכנון של משרד/הממשלה, נוגע לתיכנון בנגב, בגליל וכו'. אצלנו הדבר, כפי שהוא כיום, במדה מצומצמת יותר, וייתכן שנוכל פעם לפעול לפי תיכנון זה, אבל כרגע אנו מתעסקים בפעולות אזוריות. אנו מקימים לשכות תיירות בארץ, אנו חושבים לפתוח לשכות תיירות בכל עיר ועיר, עד כמה שהדבר ניתן להיעשות. רציתי להעיר שעד כמה שאני יודע, משרד התיכנון של ראש הממשלה מורכב רק מאדם אחד שנראשו עומד ד"ר אלטמן. אנו עוסקים בעבודות הטעשיות, ולא בלי תיכנון, אבל אין זה מתנגש עם התיכנון במשרד ראש הממשלה, כי שם עובדים רק באופן תיאורטי. כמו-כן קיים הסכם בינינו לבין הסוכנות היהודית. כפי שידוע לכם, אנו עוסקים בהקמת לשכות לתיירים ואנו מקווים שגם הסוכנות היהודית תשתף פעולה בענין זה ותקציב לדבר סכומים ידועים.

(11) היתה גם שאלה לשם מה דרושה המלצה

על מנת לקבל אשרת תייר באמריקה. באמת לא

דרושה. מה שהובא לידיעתנו - העברנו את הדבר לקציני העליה בניו-יורק, והודענו שלא דרושה המלצה. על כל פנים ההמלצה איננה תנאי עיקרי. כשהיו באים אנשים מחוץ לניו-יורק לקבל אשרות, היו אומרים להם שרצוי היה לקבל המלצה ממי שהוא, אבל זה לא היה תנאי. אם היו מקרים כאלה, הם לא יישנו. לעומת זאת, ישנם מקרים שלגבי אדם מסויים יש לדרוש המלצה.

אידוב כהן:

המקרה שאני הזכרתי היה ביחס לאדם, שהוא
יו"ר סניף המזרחי בניו-יורק.

ש. טרלין:

יש לי כאן קטע מעתון יהודי המופיע בבראזיל
בשם "דער אידישע פרעסע". בעתון זה,
הופיעה מודעה מטעם המגבית היהודית המאוחדת, האומרת שכל מי שלא תורם כסף
עבור המגבית, לא יוכל לעלות לארץ, אפילו בעוד דור/שני דורות.

י.נ. שי:

במשרד העליה אין עמדה כזאת. בשבילנו אין
מניעה לתת לאדם אשרה לעלות לארץ, באם הוא
לא תרם לקרנוח הלאומיות. בשבילנו, טיבה כזאת אינה קיימת. וזה איננו יכול
לפסול שום יהודי מקבלת אשרה.

אידוב כהן:

ומה ביחס להמלצה של קרובים?

י.נ. שי:

בכל מקרה כזה יכול להיות רק טיפול
אינדיבידואלי. אין אנו אומרים שכל
קציני העליה שלנו, פועלים כפי שהיו צריכים לפעול. יש להביא בחשבון
שכמה וכמה קציני עליה שלנו, הם אנשים חדשים שרק עכשיו לומדים את המלאכה.

(12) מה שנוגע לטהגרים לא-יהודים; אמרתי כבר

שאין לנו כל מכסה, כפי שהיה קודם בזמן
המנדט. בימי המנדט קבעו מכסה של 100 איש לחודש ללא יהודים. אנו לא
קבענו שום מכסה ודנים על כל מקרה ומקרה לחוד. אגב, עלי להעיר, שחוק
העליה של המנדט עוד לא בוטל, בוטלו רק הסעיפים המטפלים במיוחד בנוגע
ליהודים, כלומר אותם הטעיפים המטפלים בהגבלות ליהודים. למעשה, כל
חוק העליה נותן לנו דיסקרציה עצומה לגבי אותם האנשים שמוציאים לפועל
את החוק. אנו מחכים עתה לפרסום החוק האזרחי, ועם פרסום החוק האזרחי,
נוכל להוציא את הדרכונים החדשים שלנו.

ש. טרלין:

בעוד כמה זמן יובא החוק הזה לכנסת?

י.נ. שי: אני מקווה שבעוד חודשים מעטים.

ש. מרלין: יש לי דרכון, שבו כתוב כי ההתעסקות שלי:
חבר הכנסת, אכל הנתיבות שלי: בן בלי ארץ.
בקשתי כמה פעמים לתקן את הדבר, אבל נאמר לי שאי אפשר לעשות דבר, כי
הייתי בן בלי ארץ לפני כן. כשרואים את הדרכון שלי בקונסוליות - הובר
מעורר צחוק. לדעתי יש לתקן את הדבר, לגבי כל מהוסרי הנתיבות, בהקדם
האפשרי.

י.נ. שי: זה היה לפני כמה חודשים. לא יכלנו לפעול מחוסר
חוק מתאים. אולם עכשיו קבלנו הוראה לרשום
לאנשים אלה נתיבות ישראלית, למרות שחוק האזרחות טרם פורסם. הוראה זו
קיימת רק כמה חודשים.

(13) לשאלת מר בן-צבי ביחס להרכב השליחים

והאם אין אפשרות למזג את התפקידים:

במשך 6 החודשים האחרונים יצאו את הארץ באישור הממשלה 1552 שליחים,

מהם: 211 - שליחי משרד הבטחון (סה"כ 410 שליחי
199 - שאר מחלקות הממשלה) ממסלה.

- 399 - שליחי הסוכנות והמוסד לעליה.
- 420 - שליחים של מוסדות והסתדרויות.
- 323 - שליחים של מפלגות ותנועות.

מלבד זה יצאו אח הארץ:

1176 - אנשים פרטיים, שיצאו מטעמי מסחר:

יבוא, יצוא וכו'. ברוב המקרים היתה
תמיכה ממשלתית לצאתם של האנשים. אבל הם
נסעו על חשבונם והוצאותיהם.

- 1018 - נסעו לשם הצלת רכוש.
- 921 - מטעמים רפואיים.
- 2478 - מטעמים סוציאליים ומשפחתיים.
- 557 - יהודים, בעלי נתיבות זרה שעזבו את הארץ.
- 235 - לא יהודים שעזבו את המדינה.
- 4458 - עולים חדשים שלא נקלטו עדיין, ועזבו.
- 725 - תלמידים שיצאו לחו"ל לשם השתלמות.
- 1247 - אנשי מח"ל.
- 226 - שונות.

בזאת מסתכם המספר של 14.613 איש

שעזבו את הארץ בחודשים יוני-דצמבר 1949.

בקשר למספרים הנ"ל ברצוני להעיר כמה הערות:

557 היהודים שחזרו, אלה הם בעלי נתינות זרה

שרוצים לחזור לארצותיהם. אנו נותנים להם את

האפשרות לחזור. אלה הם נתינים זרים שבדרך כלל הקונסוליסם מתערבים לטובתם.

4458 - עולים חדשים שלא נקלטו וחזרו לחו"ל. רבים מהם חזרו על-מנת

לשוב עוד לארץ-ישראל. יש מהם שנמנעו לחסל את עסקיהם בחו"ל. אם נביא

בחשבון שבאותה תקופה עלו לארץ 98 אלף איש, הרי מספר החוזרים מגיע

ל-4,5%, וזהו אחוז די קטן. כל החוזרים האלה (העולים החדשים) קבלו מאתנו

ויזות על-מנת שיוכלו לשוב לארץ, אבל אני יודע שלא כולם ישובו. רוב

העולים-החוזרים, חזרו לארצות הבאות:

81	-	לא לג'יר
554	-	לסרוקו
534	-	לצרפת (90% מהם נוערים לצפון אפריקה)
147	-	לטוניס
508	-	לסורקיה (יש להביא בחשבון שסטורקיה עלו קרוב ל-34 אלף איש).
665	-	לפולין (מפולין עלו במשך הזמן 100 אלף איש, רובם טהטחנות). יש להניח שחלק גדול מהם אינו חוזר לפולין. אלה שחוזרים לפולין - חוזרים על-מנת לחסל את עסקיהם, או לקבל רכוש.

י. גורי: אני מניח שהאנשים החוזרים הם רובם מחוסרי

אמצעים. מצין הם לוקחים את הכסף לנסוע הלוך

וחזור?

י. נ. שי: עכ"פ יש להניח שהם חוזרים על השבון כספם הפרטי.

שר העליה - ט. שפירא: נוקטים כאן במספרים שכן זכך עולים חוזרים

לארצות טוצאם. אין הכוונה שהם עזבו את הארץ

לצמיתות. חלק ניכר מהם עוד ישוב לארץ. הוא יצא למען לחסל עסקים, וחלק

ניכר יצא כדי להציל אותו חלק של הרכוש שניתן להציל, וחלק בקשר לסיפורים

שונים אחרים. אין לראות את האנשים הללו כאילו עזבו את הארץ לצמיתות.

י. נ. שי: (14) ביחס לשאלה של רשות כניסה לערבים הלומדים

בחו"ל: -

שר החוץ הודיע בזמנו על סוג מסויים של ערבים

שיכולים לחזור לארץ. אבל דובר ביחוד בקשר לאיחוד המשפחות. הממשלה פועלת

עתה בהתאם להודעתו של שר החוץ. כפי שכבר אמרתי נתקבלו עד עכשיו בקשות

להחזרת 4 אלפים נפשות. טחצית הבקשות כבר אושרו, ורבע הגיע כבר למעשה לארץ

התלמידים בכנסים לקמגוריה כללית.

ת. טובי: אני החכונתי לאנשים שהיו בחו"ל מסיבות שונות עוד לפני הטלחה, ואין הם נחשבים לפליטים. כעת הם רוצים לשוב לארץ, אבל אינם יכולים לשוב בגלל המצב, ורציתי לדעת מה יהיה גורלם.

י.נ. שי: כפי שאסרתי, המדיניות שלנו מבוססת על הודעתו של שר החוץ, בנוגע לאותו המספר, ולאחר סוג האנשים שאנו יכולים להרשות את כניסתם לארץ. יתכן שהממשלה תחליט להרחיב את המסגרת, ואנו נפעל אז בהתאם למסגרת הזאת. כל הערבים שלא נמצאים במולדת יכולים להחשב כפליטים למטרה זו. אני יכול להניח שזוהי דעת הממשלה, אחרת היינו יכולים לקבל הוראות אחרות. מה שנוגע לאיחוד המשפחות, המצב הוא כזה שראש משפחה יכול להביא את הנשים ואת הבנות ואת הבנים עד גיל 15 שנה. בהתאם לזה אנו פועלים.

(15) בשאלה שאלה ביחס לאנשים שעשו שרות למולדת: במקרים כאלה אנו דנים על כל מקרה ומקרה לחוד. כל מקרה שנמצא לראוי להחזירו ארצה - מוחזר. יש ועדה בין-משרדית המטפלת בדבר.

ת. טובי: האם הוזארי, מפקד הנג'רה לשעבר, נמנה על סוג זה?

שר העליה ט. שפירא: ישנה ועדה מיוחדת המטפלת במקרים אלה של אנשים הרוצים לחזור לארץ. אנו מניחים שיש בוודאי לא מעטים שמוכנים לחזור בתשובה. אנו סבורים שאין למעול בפניהם את הדלת. אם יש מפקד נג'דה שבא לידי סקנה שצריכים להיות נאמן למדינת ישראל, אין לנעול בפניו את הדלת, כי אין נועלים את הדלת בפני בעלי תשובה. (הערה אחר מוזארי הוועדה: "במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד"). (צחוק).

(16) ביחס לשאלה של מעבר לעיר העתיקה בירושלים

מתוך נימוקים דתיים: למעשה ניתן רשות מעבר לא

רק לאנשי דת, אלא גם לסגל הדיפלומטי.

נ. ילין-מור: מה זה סגל דיפלומטי בירושלים? הרי האנשים האלה אינם מכירים במדינת ישראל.

י.נ. שי: אני מציע שהשאלה הזאת תופנה לוועדה המדינית.

נ. ילין-מור: אני פניתי בעניין זה לשר החוץ לפני זמן רב, והוא ענה לי שהוא מברר את הדבר.

י.נ. שי: (17) ביחס למורי-הדרך בנצרת:

לשאלת מר טובי, באם הממשלה מוכנה לקבל את השירות של מורי-הדרך האלה, אני מודיע שהממשלה מוכנה להשתמש בשירותם של מורי-הדרך הערביים, פושבי נצרת. היא מוכנה לתת להם עבודה, וגם נותנת להם. למעשה, שנים-עשר מורי-דרך, קבלו כבר רשיונות לעבוד בנצרת. כמו-כן אנו מכינים קורסים יסודיים למטרה זו ע"י אנשי דת יהודים ולא יהודים. הקורס הזה יתקיים בקרוב. ברצוני להעיר שמורי-הדרך בנצרת קבלו את הרשיונות האלה מאת הממשל הצבאי במקום.

ת. טובי: מדוע רק אנשי-דת? ישנם גם מקומות היסטוריים, ולא דווקא מקומות קדושים לאנשי-דת.

י.נ. שי: (18) מר ספיר הציע בישיבה הקודמת על הקמת

ועדות צבוריות, יחד עם אנשי כנסת בעניין התיירות. אני רוצה לומר שישנה תכניתאאא להקים ועדה צבורית ליד מחלקת-התיירות, ואני מקווה שהדבר יוצא לפועל בקרוב.

י. ספיר: אני מקווה שזה יוצא לפועל מיד.

י.נ. שי: אין כל ספק שאנו מעוניינים את התיירים באותם השטחים שהם מעוניינים בהם. זהו אחד התפקידים

שלנו, להפגיש את האנשים עם אותם הגורמים שהם מעוניינים בהם.

(19) ביחס להיקף פעולת מחלקת התיירות:

ברור שאנו רוצים להרחיב את היקף הפעולה של

מחלקת התיירות. התקציב הנוכחי היה בסכום של 70 אלף ל"י. בשנה זו
אנו רוצים להרחיב את התקציב ולהגיע לתקציב כפול. עד עתה עובדים
במחלקה כ-40 איש, וישנה דרישה נוספת ל-20 איש.

(20) ביחס לעידוד בואם של תלמידים לארץ

להשתלמות בתכנון ואוניברסיטה. הדבר הזה
נעשה וישנם כמה מוסדות חנוכיים בארץ המעוניינים בתלמידים שיבואו לארץ.
בימים האחרונים, שלחו חוזר לקציני עליה בחוץ-לארץ עם הוראה לתת ויזות
תיירות לאנשים הרוצים לבוא הנה בתורת תלמידים, וזאת כדי לעודד בואם
של תלמידים מחוץ-לארץ. עד כה הורשו התלמידים לבוא הנה רק לפי ויזות
של עולים, והדבר היה כרוך בקשיים. הרבה יותר קל יהיה לבוא לפי ויזה
של תיירים. רציתי לציין שנעשית פעולה של הבאת ילדים בגיל רך יותר
לתקופת הקיץ. בדבר זה מטפל מוסד בנהריה. הרכב הילדים יהיה 50% מילדי
הארץ, ו-50% ילדים שיבואו מאמריקה הצפונית.

(21) ביחס לשאלתו של מר גולדרט בנוגע לאגיה

של חברת "שהם": ניסינו לבדוק את העניין, ולא

הצלחנו. אנו מבקשים להמציא לנו עובדות מבוססות יותר, ואנו מוכנים
לחקור היטב בדבר.

(22) מר ורהפטיג שאל, כיצד יש להטביר את

העובדה שישנו כפר ליד ירושלים, שרוב הנשים

בו הן בוצריות: ישנן ארצות שבהן אחוז נשואי התערובת היה גדול. אחת
הארצות האלה היא יוגוסלביה. ביוגוסלביה לא יכולנו, בשעתו, לסנות קצין
עליה, ורוב היהודים שעלו משם, באו עם נשים בוצריות.

(23) ביחס לבתי-מלון: לצערי, נעשה מעט מאד

בשטח בנין בתי-מלון. יש לציין את מפעלו של

יהודה ארזי בצפון-תל-אביב (ליד שיין-מונים), ביחס לבנין בונגלוס.
המפעל יסתיים תוך 6 חודשים, ו-100 חדרים יהיו מוכנים, כלומר, כ-170 מטות.
בחיפה, עומד להפתח בפסח, מלון "סלג" על הר הכרמל. במלון 65 חדרים.
בירושלים עומד להפתח מלון "מוריה" - 20-30 חדר. כמו-כן ישנה תכנית
להקמת בית-מלון מפואר בהרצליה. בתכנית זו מטפלים ה"ה קראם ובראון.

בתל-אביב עומדים להקים בית-מלון ענקי "נוודאו פלג" 200-300 חדר. כמובן, שכל הדבר הזה אינו מספיק, כי אנו באמת זקוקים לפעולה נרחבת מאד בשטח זה במדה שאנו מעוניינים בעידוד התיירות בארץ. עד עתה אפשר לומר שנעשה מעט מאד ונעמוד בפני קשיים כשנצטרך לקלוט את כל התיירים.

(24) ביחס לכשרות בבתי-מלון: אמנם לא בכל

בתי-המלון קיימת הכשרות הדרושה, הצלחנו לסדר

כי במלון "ציון" בחיפה, יהיה מטבח כשר. נכון הדבר, שתיירים יהודיים רבים, שלא מן המהצריין, רוצים לאכול אוכל כשר בנואם לארץ.

(25) ביחס לעידוד עולי-רגל יהודיים:

זוהי בעצם פעולת תיירות. אנו מעוניינים

בתיירות יהודית בכלל, ולא דווקא בתיירות יהודית מסעמים דתיים בלבד.

כמובן, שנעשה הכל גם כדי לעודד את התיירות למקומות הקדושים, ויש תכניות רחבות בקשר לכך.

ש. מרלין: בלי הכותל המערבי, זה יהיה קשה מאד.

א. שפטל: אדוני קרא בוודאי, באחד העתונים, על המצב

המוזנח בו נמצא קברו של יוחנן בן-זכאי.

הדבר מצער מאד, ולדעתי מחלקת-התיירות צריכה לשים לב לכך.

י.נ. שי: המקומות הקדושים נכנסים גם לתחום פעולתה של

מחלקת העתיקות, ומשרד הדתות. כמובן, שגם

למחלקת התיירות יש ענין במקומות אלה.

(26) ביחס לדרכונים: אנו מוצאים לעת-עתה,

תעודות-מסע "לסה-פסה". עד עכשיו לא נתקלנו

בשום קושי מיוחד. התעודות האלה מוכרות בכל הארצות. מספר התעודות

שהוצאו עד דצמבר הוא: 16.293. אנו מקווים, שמיד עם פרסום חוק האזרחות

נוכל להוציא את הדרכונים המתאימים.

מר י. בלומברג: מר שי ענה על רוב השאלות שנשאלו בישיבה

הקודמת, וברצוני להוסיף עוד כמה מלים.

מר כהן שאל בישיבה הקודמת, מדוע אם אדם מביא תעודת רופא, עוד מחוץ-לארץ, אין מכירים בתעודה הזו, ועליו לעבור שוב פעם בדיקה רפואית. נדמה לי שהדבר הוא הכרחי לפני שהעולה עולה ארצה, יש הכרח שהרופא שלנו, המכיר את תנאי הארץ יבדוק את האדם לפני עלייתו ארצה, וכן למנוע ספיקות ביחס לעולים.

ביחס למקומות הקדושים, אני רוצה להעיר שאין הדבר כל כך פשוט, כי קיימת גם הבעיה של בעלות על המקומות האלה. ישנם אנשים פרטיים שמקומות כאלה שייכים להם. משרד הדתות דורש עכשיו להעביר את כל המקומות האלה לרשות משרד הדתות, ואז אפשר יהיה לקבוע הסדרים מיוחדים, וכן סידורים מיוחדים סביב המקומות האלה, ולשפר את טראם, ואת הטיפול והשמירה עליהם.

ביחס לענין מחוסרי-הנתינות: הריני להעיר

שהדבר נדחה מפעם לפעם, כי חשבנו שיפורסם בעתו, חוק האזרחות. מכיון שראינו שהדבר נמשך, קבענו שיש לתת נתינות ישראלית לכל אלה הנמצאים בארץ לא פחות משנה.

ביחס המלצות לתיירים: ראשית כל, הסדר זה

היה בזמן הראשון מטעמים בטחוניים. גם כיום נהוג הדבר, בשעה שמישהו הגיש בקשה לתיירות, מבקשים ממנו המלצות, בתור אדם הגון, וגם מבחינה בטחונית.

ביחס לבתי-מלון: בהשתדלותו ובהשפעתו של

שר העליה, הוסכם שיינתנו ערבויות כספיות לאנשים הרוצים לבנות בתי-מלון. כמו-כן גם מתן הלוואות, בעיקר בצורת ערבויות, כהלוואות מבנקים. במידה שתהיינה דרישות רציניות, ועדה בין-משרדית תחליט על מתן ערבויות אלה. קשה מאוד הוא מצבם של בתי-המלון בתל-אביב, הדוחק שם גדול, ומכניסים אנשים רבים לחדר אחד. כבר סופר בישיבה הקודמת, שאדם שסיים בית-ספר למלונאות בנאזל, יכנס לתפקיד זה במחלקתנו. ברור שהביקוש הוא הרבה יותר גדול.

נשאלו כאן שאלות ביחס לאוכל לתיירים:

משרד האספקה מתנגד לעת-עתה, לסידור מיוחד עבור תיירים, הוא מתנגד לכך בכל תוקף. לעומת זאת, משתדלת מחלקת התיירות, להנהיג שתיירים

ייהנו מאספקת מזון מיוחדת. אנו מעוניינים בדבר מבחינת עידוד התיירות. תייר שבא לארץ, רוצה לאכול טוב וגם לנוח. לעת-עתה, שר האספקה מתנגד בכל תוקף לדבר. עלי לציין, שכל העתונות תומכת בתכנית של מזון מיוחד לתיירים, ואפילו "דבר" מתנגד לשר האספקה בענין זה. בתכנימנו להקים חדרי אוכל מיוחדים לתיירים בבתי-המלון.

יש לנו גם מדור מיוחד ליחסי צבור, שמתפקידו לקשר את התיירים עם הגורמים המעוניינים. האנשים שלנו פונים בטלפון לגורם שהתייר מעוניין בו, מסדר פגישה ביניהם וכו'. עשינו כבר נסיון כזה בתל-אביב. פנינו בענין זה גם לעיריית תל-אביב, אבל כנראה שלעירייה אין די זמן לטפל בדבר. רק שלשום הייתי בטבריה וטיפלתי ביחס להקמת לשכה כזו בטבריה.

התעניינתי כמו-כן בתכנית הסיורים של התיירים. עלי לציין שלא ראיתי בתכנית זו כל מגמה של הפליה בין הסטודים השונים. אנו עושים את הכל כדי להפגיש את התיירים עם כל הגורמים בישוב, ובמיוחד עם אותם הגורמים שהם מעוניינים בהם.

ביחס לגרמנים: עוררו את השאלה ביחס למתן דרכונים לגרמנים. ישנה החלטה ברורה של הממשלה שאין היא מתירה לשום גרמני להכנס לארץ, גם לא בתור מהגרים, לא בתור תיירים, ואפילו לא בתור צליינים. הכוונה היא לגרמנים ממש, ויש להוציא מהם את האוסטרים.

ביחס לכשרות עלי להוסיף, ששמעתי מחברת "פלטורס", שהיא מארגנת עתה קבוצה ראשונה של תיירים מאמריקה לביקור בארץ, שתיירים אלה פנו במברק לחברה ודרשו לשכנ אותם במלון כשר. החברה סידרה לעת-עתה, הסכם עם המלון האמריקאי ביחס לשיכון התיירים האלה. אנו נשתדל שכמה בתי-מלון יקבלו דרגה יותר גבוהה כדי שיוכלו לכסות את ההוצאות, במקרה שתהיינה בקשר להנהגת הכשרות.

ביחס לתכנית התיירות, אנו מתכננים גם פסטיבלים בארץ. את הפסטיבלים רוצים לקיים בעין-גב. התקשרנו עם הקומפוזיטור ארנסט בלון, שימלאו לו עתה 75 שנה על מנת לבוא לארץ. זוהי תכנית רחבה מאד בקשר לקיום פסטיבלים, וגם בקשר לעידוד השקעות הון בארץ.

מר ספיר הביע חשש ביחס לאינפורמציה שקבל
בדבר הוצאת דביזים מהארץ ע"י השליחים היוצאים לחוץ-לארץ. התענינתי
בדבר במשרד האוצר, ונמסרה לי אינפורמציה יותר משמחת. בשנת 1949,
הוצאו בסך-הכל 360 אלף ל"י בסטבע קשה.

שר העליה מ. שפירא: יש להביא בחשבון שרוב היוצאים, סודרו להם כרטיסי
נסיעה בחו"ל.

א. שפטל: האם משרד העליה עשה איזה סייגים בקשר להזמנת
אמנים לארץ. שמעתי שעומדים להביא לארץ את
מנוחיק, שהוא בלתי-אהוד כלל. האם עושים איזה סייגים לאימפרסורים
המטפלים בהנאת אמנים לארץ?

י. גורי: בין מחלקות משרד העליה, ישנן מחלקות שיש
להן הכנסות והוצאות, וישנן מחלקות שיש רק
הוצאות. כמו-כן ישנן מחלקות כאלה גם בחוץ-לארץ. האם יש איזה בקורת
על הכספים הנכנסים ויוצאים במשרדים האלה? האם יש בקורת על הכנסות
והוצאות בחוץ-לארץ?

האם היו תלונות על קציני העליה, ולפי איזה
פרוצדורה הן מתבררות?

האם ישנה ועדה הפרסקת ביחס להנאת העסקנים
מהונגריה? לפי איזה קריטריון פוסקת ועדה זו? האם היא נזקקת לחוות-
דעת של אנשי המקום? או שיש לה אינפורמציה ממקורות אחרים?

האם כבר נקבע תקן לכל המחלקות של משרד העליה?
כיצד משתמשים בעודף של ההכנסות לעומת ההוצאות
של מחלקות משרד העליה, ולאיזה צרכים הולך הכסף.

אני מציע שבענין התיירות יתקיים דיון מיוחד.
ענין זה ראוי שיקויים דיון מיוחד.

ש. מרלין: האם שר העליה, או משרדי העליה, מוכנים לפרסם

בחוק-לארץ, באמצעות הצירוף שלבו, הודעה

שכל גרמני פסול מלקבל ויזה לארץ תחת איזו אמתלה שהיא.

מה יהיה היחס שננקוט כלפי יהודים שנשארים

בגרמניה, ואינם רוצים לעלות לארץ?

שאלתי בישיבה הקודמת, וטרם קבלתי תשובה,

אם ישנה איזו החלטה בממשלה, או שיש קו מסויים כלפי הבעיה של מתן מקלט

לגרמנים פוליטיים בארץ.

האם השיטה הנוכחית שלפיה רשאי יהודי לבוא

ארצה, כלומר, הצהרה על השתייכותו לדת היהודית, יהיה קנה-המידה היחיד

גם בעתיד? אני מבין שכל יהודי הרוצה לבוא לארץ, צריך להכריז שהוא

יהודי בדתו. א

שר העליה מ. שפירא:

אין דבר כזה! ישנו טופס מיוחד, שאלון מיוחד

שבו שואלים כל אדם הרוצה לקבל ויזה, לאיזה דת

הוא שייך.

ש. מרלין:

האם בטלו את ענין ההמלצות בכדי לקבל ויזה?

האם עוד דרושות המלצות מהסתדרות הציונית או

מהדסה?

האם ניתנו הוראות ששום מגבית אינה יכולה לדבר

בשם מדינת ישראל? (וזאת בקשר לאותה הודעה שנתפרסמה בעתון היהודי בבראזיל,

כנ"ל).

דוד הכהן:

האם ישנה הפליה לגבי עליית יהודים הנשואים ללא-

יהודיות?

ביחס לשאלה שהתעוררה כאן לגבי אמנים הבאים

מחוק-לארץ, אני חושב שכל הידיעות על האמנים, ביחוד לגבי מנוחין הן

מוגזמות, ושאוכות מתוך ידיעות סנסציוניות. לגבי אמנים יהודיים צריך

להיות קריטריון אחד: הם יוציאו מהארץ דביזים או לא?

נ. ילין-מור: לפני כמה ימים היתה ידיעה בעתונים שבסוכנות היהודית קיימו דיון בשאלת העליה והוחלט על תיכנון העליה, כלומר על הגבלה. אני רוצה לדעת אם הממשלה מטפלת בענין זה, ומהי עמדתה בשאלה זאת. כזכור, התחייבה הממשלה בפני הכנסת להכפיל את האוכלוסיה תוך 4 השנים הקרובות. במובן פורמלי, רשאי שר העליה, להשאיר את עניני העליה בידי הסוכנות היהודית, אבל מצד שני התחייבה הממשלה והכנסת ביחס להכפלת האוכלוסיה. אם ישנה הגבלה של עליה, הרי זה בניגוד להצהרת הממשלה, שאמרה במפורש ששערי הארץ פתוחים לכל יהודי הרוצה לבוא לארץ.

מ. סנה: שמעתי שבתחנות האויר ובתחנות הים, נהוגה צנזורה על מכתבים, נירות, פנקסים וכו'. החיפושים האלה מכבידים ומרגיזים. שמעתי אפילו על תיקים ונירות שנעלמו מתיירים. עובדה זו איננה מוסיפה אהדה, ואינה מעודדת בעיקר אנשי חוץ. אני מבין שאפשר לחפש בניירותיו של אדם חשוד מסעמי בטחון, אבל אי-אפשר לחפש במזוודותיו של כל יוצא ונכנס. לדעתי, זה דבר מיותר. לדעתי משרד העליה צריך לבוא בדברים עם משרד הבטחון, ולמצוא סדור כדי לבטל את הדבר.

היתר-יציאה. בזמן המלחמה, היה הענין באמת חמור, וצריך היה לעבור כל מיני פרוצדורות. אבל היום הצד הפורמלי הוא הרבה יותר פשוט, ואינני יודע משום מה יש לקיים מנגנון כה גדול. אפשר לצמצם את הדבר, ולהכריז שהיתר-יציאה יינתנו לכולם, מלבד חייבי-גיוס, ומלבד אלה שצריכים לקבל מסבע זר. אם למשל, אדם טס ב"אל-על", ויש לו קרובים בצרפת - הוא יכול לצאת מהארץ בלי להזקק למסבע זר.

בענין מקלט לפליטים פוליטיים. אני לא הייתי מכריז שארצנו משמשת מקלט לפליטים מכל העולם, אבל לעומת זאת אנו מוקפים מדינות אויבות, בתוך המדינות האלה ישנם גורמים נרדפים. אינני נכנס לקווליפיקציה פוליטית. אבל ישנם כאלה, שבזמנו, בזמן המלחמה נגדנו, ניהלו-תעמולה נגד מלחמה בישראל, או נגד גיוס אנשים למלחמה בישראל. ידוע למשל, שבעיראק, היו לא-יהודים שניהלו תעמולה נגד המלחמה בישראל.

ויש כאלה שאפילו נהלו סנוטג'ה נגד המלחמה, ואחדים מהם אפילו נידונו
למוות בגלל זאת. ברור אם כן, שיש שם אלמנט נרדף, ולאחר אלמנט יש לתת
אפשרות למצוא מקלט בארץ. ארצנו צריכה לשמש להם "אזיל" פוליטי.

י. בן-צבי: ואנשי המופתי הנרדפים ע"י עבדללה ?

מ. סנה: אני הדגשתי בפירוש: אזיל לאנשים נרדפים בגלל
אהדה למדינת ישראל, או כאלה שנרדפו משום שהתנגדו
למלחמה בישראל.

אני מבקש תשובה מהשר איך לבטל את הכפילות בין
משרד הסוכנות היהודית לבין קציני העליה של
הממשלה.

האם ישנה תכנית לתיירות פנימית של תושבי הארץ ?

י. בן-צבי: ברצוני לחזור שוב לשאלת השליחים. שמענו על

מספר של 1552 שליחים ולדעתי המספר הוא מוגזם,
אם כי אולי אפשר לומר שבכמה מקומות אין די בשליחים. עד עכשיו היו השליחים
יוצאים בעיקר למחנות באירופה, אולם מספר המחנות הולך ומצטמצם. מרוסיה
ומארצות הגרר אין עליה בעומדים גדולים והמחנות הולכים וקטנים - ברור
שלאור העובדות האלה אין צורך במספר כה גדול של שליחים לחו"ל. לדעתי
יש לקבוע קוטה לשליחים. אינני מדבר כמובן על עניינים פרטיים, או על אנשים
היוצאים מטעמים מסחריים. אני מתכוון לאלה שיצאו לחו"ל לשם פעולה ציונית,
או לשם תעמולה. לדעתי המספר כיום הוא מוגזם, בהתחשב עם העובדה ששטח הפעולה
מצטמצם והולך. אפשר לדעתי להטיל על שליח אחד כמה תפקידים ולהאריך
את זמן שהותו בחו"ל, במקום לשלוח מספר גדול למדי של שליחים לתקופות קצרות
יותר. זה יחסוך לנו כרטיסי נסיעה, וכן אצא יוצא לאלה הטובים של המדינה.

א. גולדרט: אני רוצה ששר העליה יקבע כאן מה הם תחומי

הפעולה של משרד העליה. אינני חושב שתחום פעולתו

מצטמצם רק במתן ויזות. בפעולות מרכז-הקסטים מתימן לא שמענו אף פעם אחת

את שמו של משרד העליה. מהו באמת, איפוא, תחום פעולתו של משרד העליה ?

מי קובע את מדיניות העליה ?

מה עושה משרד העליה לעודד היזמה בענף התיירות ?

מדוע אין מעודדים הקמת בתי מלון חדשים ? מה הסבה שאין כאן די יזמה ?

א. כהן: כל החברים מביעים כאן דעות בענינים יסודיים מאוד, אבל לדעתי לפני שמביעים דעה, יש ללמוד את הבעיה באופן יסודי יותר, או לקבל אינפורמציה מלאה יותר. מר בן-צבי הביע, למשל, דעה יסודית ביהס לשלחים, אבל לצערי לא קבע לפני כן כמה מהם הם מורים, כמה מהם מדריכי נוער, ועוד ועוד.

ועתה ביהס לתיירות: האם משרד הפנים, או יותר נכון, מה עושה משרד הפנים, כדי להשיג לא רק רגולציה, אלא יעילות רבה יותר בבעית התיירות. האם לא רצוי היה להעביר את הטפול בתיירים לידי הסוכנות היהודית? לסוכנות היהודית אין כיום הרבה תפקידים, ולדעתי בהדרכה מתאימה ובתיכנון מסויים יכולה היתה הסוכנות היהודית לעשות רבות בשטח זה. כיום אנו עדים לכפילות בעבודה, במקום פעולה קונסטרוקטיבית רצינית.

לדעתי, צריכה הועדה שלנו לעזור למשרד העליה,

כדי ללחוץ לחץ כבד מאד על שר האספקה רב יוסף, כדי שיסכים לפתיחת מזנונים מיוחדים לתיירים. המצב כעת הוא ללא נשוא. כל אדם משלנו היוצא לחו"ל - הדבר הראשון שהוא עושה בבואו לפריס או לכל מקום אחר - להכנס למסעדה ולאכול טוב. ואין אנחנו יכולים לדרוש מאנשים הבאים הנה לטיול ולנופש, להסתפק במנות שלנו.

ועוד שאלה: האם ישנן הוראות מיוחדות לתיירים

איזה סכום הם יכולים להכניס ארצה?

שר העליה מ. שפירא: מה שיותר הרי זה משובח. אבל בכסף א"י - 5 לירות.

א. כהן: יש להדפיס הוראות בכתב, שימצאו בכל המשרדים

בחו"ל, עם הוראות ספורטות מה מותר ומה אסור

לתייר להביא לארץ, וכמה. בכל הארצות האחרות נהוג הדבר הזה.

הסברתו של מר בלומברג, ביהס להמלצה שדורשים

מתיירים, לשם קבלת ויזת כניסה לארץ, אינה נראית לי. הנטייה הזו, להיות

בטוחים במאה-אחוז באנשים הבאים לארץ - אינה נטייה בריאה. ישנן ארצות יורד

חשובות מאדצנו, ובכל זאת נותנים מבחשה זו חופש לתיירים. בכל מקום ישנו

אחוז מסויים של סיכון, ומביאים אותו בחשבון. אם ימצאו 2%, למשל, של אנשים

שאינם רצויים לנו ביותר בארץ, הרי 98% של אנשים ישרים הבאים הנה מתוך כוונות טובות בהחלט - אינם צריכים לסבול. כמו בכל ארץ בעולם, כן צריך להנהיג גם אצלנו את הדבר שמסיאים בחשבון סיכון של % מסויים.

אני מציע שסוג ההמלצות יבוטל לגמרי.

ובענין זה עוד הערה. גרמניה, למשל, ניתנו ויזות לארץ-ישראל על יסוד המלצות מהארץ. המלצות של קרובים וכו'. ואם יהודי בא לארץ על סמך המלצה כזו, אין מגישים לו כל עזרה, ואין משתדלים לקליטתו, כי שולחים אותו מיד לאותו קרוב שהמליץ עליו. ברוב המקרים ההמלצות האלה היו פורמליות בלבד, והממליצים עצמם חיים בתנאי דיור קשים ביותר, או בתנאים כלכליים בינוניים. אי אפשר לנצל, איפוא, לרעה ^{את} המלצות האלה.

בענין ויזות לגרמניה: מפרסמים בעתונות שלא יתנו ויזות לגרמניה. לדעתי הפרסום לא היה ברור לגמרי. ברור שיש לשים סכר לנסיעות לגרמניה מטעמים מסחריים, אבל אי אפשר למנוע מתן ויזות לגרמניה לאנשים שיש להם שם רכוש שניתן להצילו. לדעתי פרסום כולל כזה - שלא יתנו ויזות לגרמניה, היה בו מן המשגה, ויש לתקנו.

אין אני מסכים לדעתו של ד"ר סנה שיש לבטל את ~~אצף~~ המנגנון הפועל בקשר להיתרי יציאה. לדעתו של ד"ר סנה אם אדם איננו זקוק לדיביזים ומלא את חובת הגיוס - הוא יכל לצאת את הארץ ללא קושי. אני מתנגד בהחלט לדעה זו. אין יהודי בארץ שאין לו קרובים בחו"ל. ואם תהיה הקלה כזו, אנו יכולים להיות עדים לכך שבקיץ חצי מן הישוב יקום ויסע לבקר קרובים בחו"ל, ויסתדר שם עם דביזים שחורים. עצם העובדה שיש צורך להגיש בקשה למשרד העליה על-מנת לקבל היתר יציאה לחו"ל - מגבילה את מספר היוצאים. עצם הגשת הבקשה מונעת מאנשים רבים לחשב בכלל על יציאה מהארץ.

בענין מכסום-עליה, אני מציע לקיים ישיבה

מיוחדת בנישון זה, לאחר שיסוכם הדיון בסוכנות.

והערה אחרונה לגבי ענין פנימי בהחלט של משרד העליה: אנו כולנו מקבלים ביולטין ידיעות מן העתונות בעניני העליה. בראש הביולטין כתוב: אין המערכת אחראית לידיעות המתפרסמות בביולטין. עכשיו אני שומע ממר שי, שכמה ידיעות שנתפרסמו בעתונות אינן ~~אצף~~ נכונות. אם כן אני שואל לשם מה מפרסמים ידיעות בלתי נכונות, אח"כ מפרסמים את

הניולטין דלבוסוף טוענים שאין אחריות לדברים המתפרסמים. לדעתי יש לתקן את הדבר. לשם מה לפרסם ידיעות בלתי נכונות ואח"כ להכחישן ?

ת. טובי: מהי הסמכות של משרד העליה לגבי מחנות העולים

החדשים. אני רוצה לדעת מרוע השתמשו בכוחות

משטרתיים בגד אנשים במחנות שדרשו שיכון ועבודה ? הדבר קרה במחנה פרדס-חנה, ואני רוצה לשמוע את דעת שר העליה על המקרה בפרדס-חנה.

לדעתי תפקידו של משרד העליה הוא לעודד

את העליה לארץ, וזוהי חלק ממדיניות הפנים. אני רוצה לדעת מהי המדיניות שקובעים עכשיו לגבי כמה מושבים חדשים של עולים ? ישנם כמה מושבים של עולים חדשים שלא נותנים להם אדמה לעבוד, לא נותנים להם זרעים, משום שהם קומוניסטים. ההפליה היא ברורה מאד, ואני רוצה לדעת מה דעת משרד העליה על ענינים כאלה. האם זהו עידוד עליה לארץ ?

ד. הכהן: אני רוצה לדעת אם באמת ישנה הפליה לגבי

עליה לארץ ללא יהודים ? אני מוציא מכלל

זה את הערבים מהארצות השכנות, ויש לזה הסבר. אמנם אין סכנה שנוצרים רבים יבואו להתיישב בארץ, אבל אין לפרסם, כאילו זוהי ארץ עליה אצא ליהודים בלבד. אינני חושב שכמה מאות נוצרים שישבו בארץ יוכלו להזיק לנו במשהו. כמה היה מזיק הדבר לו היו בארץ 100 משפחות נוצריות ? לשם מה להכריז על הפליה לגבי לא יהודים ? מטעמים אלה אני רוצה גם לדעת לשם מה מטלאים שאלון - אם אתה יהודי או לא יהודי, האם לצרכי סטטיסטיקה בלבד, או לשם קבלת רשיון לעליה, או לא ?

בענין האזיל: אנו מוקפים עתה בא במדינות

בעלי כוונות פוליטיות מובהקות. בכל המדינות האלה ישנם אלמנטים נרדפים, ולאו דוקא בקשר למדינת ישראל. לי, למשל, יש ידיד יהודי שהוא קומוניסט ואם ירדפו אותו, הייתי רוצה שאצא שהוא ידע, כי יוכל למצוא מקום מקלט כאן בארץ. אפילו קצין "שחור" מדרום אמריקה, שאתו סחרתי פעם בנשק ולרגלי איזו מהפכה יצטרך להמלט מארצו - גם לו הייתי נותן מקלט בארץ. הייתי רוצה כמו"כ שארצנו תשמש אזיל לנרדפים ביוון. הקריטריון היחיד של אנשים לא ניתן להם להכנס לארץ - יהיו אלה הקשורים באנטישמיות ורדיפת יהודים בעבר. מכל יתר הבחינות - ארצנו יכולה לשמש אזיל לכל הנרדפים.

י. ספיר:

אנו שמענו כאן מספרים על סכויי העליה

מאירופה ומאפריקה הצפונית. אם לא יחול

שנוי במצב הפוליטי בכמה מארצות אירופה המזרחית, הרי המספרים של העליה

במשך שתי השנים הבאות הם קטנים, בכל אופן אין הם מזדהים לגמרי עם

המספרים שאנו רוצים להעלות לארץ במשך השנים הבאות. פרושו של דבר שאנו

נצטרך להתחיל לעורר תנועת עליה גם בארצות שמחוץ לאירופה, ונצטרך להתחיל

בפעולת תעמולה נרחבת כדי שהאנשים יבואו הנה. שמענו כאן מספרים על

אסאאא השליחים, יתכן מאד שישנן ארצות שמספר השליחים בהן הוא גדול מדי

ומוגזם, אבל יש להשתמש בשליחים האלה באותן הארצות שאנו מעוניינים לעודד

משם עליה. יחד עם זה יש לנו ענין של עידוד התיירות. עד עכשיו שלחנו

שליחים לארגון העליה, עתה אנו יכולים להשתמש בהם גם לעידוד התיירות.

ברור שאחד התפקידים המרכזיים של השליחים הוא - לעורר עליה המונית לארץ

מאותן הארצות שאין עדיין תזוזה נרחבת בשטח זה, והארצות האלה הן אותן

הארצות שממש באים התיירים. אינני רואה בענין התיירות ענין של דביזים

בלבד, אני רוצה לראות בתיירים האלה את העולים של המחר. השליחים הבאים

מהארץ צריכים להוות גורם מכריע לגבי עידוד העליה מהארצות האלה. אנו

צריכים, לכן, לארגן את התיירות בצורה כזו שכל החוזרים מהארץ יהיו

בעצמם גורם תעמולתי טוב בחו"ל למען עליה ארצה ולמען התיירות. התיירים

הבאים לארץ הם לא רק אנשים המביאים כן וכך דביזים. אנו צריכים להשתדל

להנעים להם את שהותם בארץ במידה כזאת, שיחזרו אלינו גם אח"כ וישפיעו

גם על תיירים אחרים לבוא לארץ. יש הכרח, איפוא, לתת לענף התיירות תשומת-

לב מיוחדת ותיכנון רב. ענף התיירות יהיה חלק בלתי נפרד של הכלכלה שלנו

בעתיד. אם נדע היום להקדיש לו את תשומת הלב הראויה - זה יכול להזיק

לנו בעתיד. ענף התיירות הוא גלגל חוזר לכל אלה שעוד יבואו בעתיד.

אינני גורם שהממשלה אסא עושה די בשטח בתי-המלון, יתכן מאד שאין די

יזמה פרטית בשטח זה, אבל אינני יודע מדוע ההשקעה בתי מלון לאכסון תיירים

במשך 2-3 שבועות עם כל הנכסים שהם מכניסים לארץ - היא פחות חשובה מהשקעת

הממשלה בשיכון. הייתי מציע שהממשלה תקים בתי מלון בכספי צבור, ותחכיר

אותם לאנשים המעוניינים. לדעתי יש להחיש את הדבר באופן המהיר ביותר, כי

המספרים שקל^טנו כאן על מספר המסות בתי המלון אינם מעודדים ביותר ומסופקני

אם הם יכולים לקלוט באופן מרוכז את כל התיירים. יחד עם זאת יש לתכנן גם

איכסון תיירים מהמעמד הבינוני, או יותר נכון - איכסון עממי. לא כל

התיירים מוכנים להוציא את כל כספם על בתי מלון. יש לאפשר, איפוא, גם

תנועה עממית של תיירים - וגם להם יש צורך למצוא שיכון מתאים. אני רואה

כאחד התפקידים ההכרחיים של הממשלה, או של גוף מסויים אחר - בעידוד בניית בתי מלון.

ועוד בקשר לבתי המלון. אינני חושב שהמחיר

הגבוה בבית-המלון הוא הקובע לגבי תיירים, חשוב הוא היחס שהם נתקלים בו בבואם להשתכן בבית המלון, ובזמן שהותם בבית המלון. האוירה היא הקובעת ולא המחיר. אני יודע שאנשים עוזבים את שוויץ בהרגשת תודה לעם השוויצרי למרות ששם המחירים לגמרי לא זולים. אנו צריכים ללמוד מהשווצרים לא רק את ענין המלונאות, אלא גם את אופן קבלת הפנים לתיירים.

כמו"כ, כפי שהזכרתי כבר קודם, אנו צריכים

לטפל בתיירים לא רק מבחינת הגעמת חיהם בארץ, אלא ניצול התיירים כחומר תעמולתי טוב בשביל הגולה, וזה יחסוך לנו גם בשליחים, ואזי יהיה לנו רווח כפול. אני חוזר, איפוא, להצעתי להקים ועדות צבוריות לטפול בתיירים הנמצאים בארץ. אני חוזר ואומר - לא היה כל קשר בענין זה עם המועצות המקומיות. לא היתה כל פניה לשתף את המועצות המקומיות והרשויות המקומיות לשם טיפול בתיירים!

לדעתי, אין אנו צריכים להחליט עכשיו ביחס

ל"אזיל". הענין הוא רציני למדי ואין אנו צריכים להסתכן בו כרגע. שוויץ משמשת ושימשה אזיל לכל הנרדפים, אבל אין לשכוח שיש הבדל יסודי בינינו לבין שוויץ - שוויץ נמצאת מחוץ לכל התנגשות פוליטית, בו בזמן שאנו נמצאים בתוך הסכך הזה. יש לנו כרגע דאגות רבות אחרות ולא הייתי מציע להכנס לענין זה.

שר העליה מ. שפירא: בענין הזמנת אמנים לארץ:

אנו לא עושים סייג להבאת אמנים לארץ שאולי אינו

אהודים על הקהל (הכנר מנוחין). את אהדתו לאמן או אי-אהדה יביע הקהל בעצמו בארץ. ואין הממשלה יכולה להכנס לענינים כאלה.

ביחס לגרמנים:

אין אנו נוהגים לתת ויזות לגרמנים, אולם ישנם

יוצאים מן הכלל שלהם אפשר לתת ויזות. ישנם גרמנים שהיו במחנות הסגר באציים, ישנם מקרים של אנשים שעזרו להציל יהודים וכו". יש כמו"כ גם ענין של נשואי תערובת. בדרך כלל מכביד הדבר ביחס לגרמניות. ישנן ביניהן כאלה שהצילו את אותו אדם ואח"כ בישאו לו. ישנן כאלה שסיכנו את משפחתן על-מנת

יבן משפחות ששיכלו את בעליהן משום שהצילו יהודים - ברור שבמקרים כאלה אי-אפשר לדחות את הבקשות. ביחוד גדול מספר נשואי התערובת בצ'כיה וביגוסלביה, ובם- כן מאותן הסיבות. אני יודע עד כמה הדבר עלול לסכן את החיים שלנו בארץ, ועד כמה זה עלול להכניס תסבכות בחיי משפחות בארץ, וישנם גם מקרים כאלה. בדרך כלל נדמה לי שיש יחס ליברלי למדי למקרים האלה.

הוצגה כאן השאלה, אם בכלל לפתוח את שערי הארץ לנוצרים. וכאן אני רוצה להעיר, שיש להביא בחשבון את ההבדל שבין עליה לבין הגירה. כשאדם רוצה לבוא לארץ בחור מהגר אנו פבררים אם הוא יכל להביא תועלת לארץ, או באיזו מידה הוא חיוני לארץ. לא כן הדבר הוא כלפי העולים היהודים. הנוצרים הרוצים להגר לארץ צריכים להיות אלמנט חיוני ומשום כך צריכה להיות בדקקה יסודית בכל פעם שישנה בקשה מצד אנשים כאלה להגר לארץ. אין אנו רוצים שיסתננו אלמנטים בלתי רצויים.

בקשר לאזיל: אין כל ספק שההרגשה הזאת של מתן מקלט לנורדפים קרובה מאד ללבנו, אבל ברור שאנו לא יכולים להכריז על כך בעולם שאנו מוכנים לקלט את כל הנורדפים בעולם. זה יכל לסכן אותנו עם גורמים שונים, ומתן מקלט לנדרף זה או אחר יכל להתפרש ע"י הצד המעוניין שלא כהלכה, ואין אנו רוצים להכנס לענין זה.

מ. סנה: היה מקרה של אדם מדרום אפריקה שהוטגר ע"י השלטונות, ליוון. ואותו אדם עבר דרך הארץ, האם נעשה משהו ביחס אליו?

שר העליה מ. שפירא: אנו הסכמנו בשעתו, שאדם זה ירד לחופי הארץ, באם יובטח לנו שהוא יקבל ויזה לצ'כסלובקיה תוך זמן מסויים, כי צ'כיה היתה גורם מעוניין במקרה הזה, כי אותו אדם היה קומוניסט. אנו אפשרנו לו לשהות די זמן בארץ על-מנת שצ'כיה תשלח לו/את הויזה המתאימה. בכל מקרה דומה אנו ננהג בהתאם למצפוננו, כשנדרף יגיע לחופי ארצנו.

ביחס לשאלה, שיהודי הרוצה לעלות לארץ צריך להכריז על דתו: כל יהודי, אפילו שאומר שאינו

דתי, הוא בבחינת יהודי.

ביחס להיתר יציאה:

היתה ועדת שרים שטפלה בענין זה, אבל לא החליטה עדיין באופן סופי. למעשה אנו נוהגים עתה בליברליות לגבי היציאה מן הארץ. מסופקני אם בכל זאת נוכל לוותר על הצד הפורמלי לגבי היתרי יציאה, אולם אנו משתדלים שאפשר יהיה לקבל את הרשיון תוך ימים ספורים. למעשה בזמן האחרון, כלומר בשני החדשים האחרונים, ישנן הקלות לגבי היתרי היציאה. כל אדם שהגיש בקשה לצאת - קבל את ההיתר, ולא היה צורך בשום נימוקים מיוחדים לכך. למעשה אין כל בדיקה על כל יהודי הרוצה לצאת.

צנזורה:

נכון שישנה צנזורה, אבל לא משרד העליה או משרד הפנים מטפל בזה. אנו משתדלים אמנם להקל על צורת החיפושים. עד עכשיו היה נהוג שאדם העוזב את הארץ צריך להגיש את ניירותיו 3 ימים לפני כן. היום הפרוצדורה הרבה יותר פשוטה והבדיקה נעשית בו במקום. מטעמי בטחון אי אפשר לבטל את הצנזורה.

לשאלת מר נ. ילין-מור ביחס לדיונים בסוכנות :

הדיונים מתנהלים ביחס לתכנון העליה ואין הם עומדים בסתירה לתכנית הממשלה להכפלת האוכלוסיה תוך 4 שנים. אני מקווה שתכנית הממשלה להכפיל את האוכלוסיה תוך 4 שנים, מאז הכריזה הממשלה על תכנית זו, תתגשם בהתאם לתכנית.

ביחס לשליחים:

שמעתי כאן תלונות ביחס לרבוי השליחים. אולם

הדבר איננו תלוי בי, אלא במפלגות השונות וההסתדרויות השונות, יותר מאשר במשרד העליה. לא יכלתי, למשל, להכניס את עצמי לאותו ענין של נסיעת 100 בחורים לפסטיבל. בשאלת הדביזים לא מטפל המשרד שלי, אלא משרד אחר בממשלה, ולא המשרד שלי קובע בעניינין אלה. היות וכאן/יושבים נציגי כל המפלגות אולי ידאגו הם לכך שלא ירבו בשליחים לחו"ל.

לשאלת ת. טובי, ביחס לסמכות של משרד העליה

במחנות העולים:

בדרך כלל אין למשרד העליה שום סמכות במחנות העולים. הספול נמצא בידי הסוכנות היהודית. אם היו מקרים שהיו צריכים להשתמש במטרה - הרי זה נעשה מטעמי בטחון במחנה ולשמירת הסדר במקום. אינני מתאר לעצמי שהיתה איזו כוונה שהיא לפגוע בעולים, להיפך אני בטוח שהכוונה היתה לשמור

על הסדר במחנה. אני יודע שהמטרה מתערבת לעתים קרובות כאשר העולים
פאלטא פולשים לפרדסים הסמוכים ועושים בהם שמות. לא רק שהם קוטפים
את הפרי, אלא גם שוברים את הענפים - ומחובת המטרה לשמור על הרכוש
הזה.

ת. טובי: המקרה שאני הזכרתי היה בקשר לפניה של משלחות-
עולים לשיכון ולעבודה.

שר העליה מ. שפירא: נהוג אצלנו שמקבלים כל משלחת ומשלחת, אבל
אם ישנם כאלה שעוצרים נהגים ומכריחים אותם
להסיע את המפגינים למקום מסויים - הרי לא כל נהג מוכן לעשות זאת. אני
עכ"פ מוכן לברר את המקרה. אשר לטענה כי בכפרים מסויים מקפאים את
התושבים הקומוניסטים בזאת שלא נותנים להם אדמה לעיבוד וזרעים, הרי
אני אינני מתאר לעצמי שבאותו כפר יפלו בין איכרים לאיכרים בגלל
השקפותיהם הפוליטיות.

ת. טובי: ישנם כפרים כאלה: ספסף, באסא, טריף. -
לתושבים הקומוניסטים בכפרים אלה לא נותנים
אדמה ולא זרעים ומתכוונים לנשל אותם.

שר העליה מ. שפירא: לא פחות מכך, מעריך אני את ענין התיירות
למען כלכלת הארץ ואני נלחם די קשה בוועדת
הכספים למען שנוכל לפתוח בתעמולה הראויה לשמה למען התיירות. לצערי
לא היתה אוזן קשבת במידה מספקת, אם כי התקדמנו לא מעט לעומת השנה
הקודמת, אולם זה עדיין איננו מספיק. אנו רוצים לרכז את המוסדות
המטפלים בתיירים, כדי שלא יחזיקו שבעה ~~משרדים~~ בתייר אחד - סדור
זה יהיה לטובת הארץ ולטובת התייר עצמו. אני מקווה שבקרוב נגיע לידי
הסדר בענין זה גם עם הסוכנות היהודית, הקרן-הקיימת וקרן-היסוד ויקום
משרד אחד המטפל בעניני התיירות ויקיף את כל המוסדות הללו. אני אינני
מקבל את ההצעה למסור את ענין התיירות לסוכנות היהודית, כי מלבד
תיירים יהודים יש גם תיירים נוצרים ואנו מקוים שגם מספרם יגדל. לפיכך
אין אני חושב שאפשר לשחרר את הממשלה מהטפול בתיירים. הממשלה תהיה
אחראת לענין התיירות, אמנם תעבוד גם בשותף פעולה עם הסוכנות היהודית
הקרן-הקיימת וקרן-היסוד.

אשר לענין הקמת בתי-מלון: בתל-אביב עומדים להקים בית מלון מפואר עם 200 חדר ו-300 מיטות. זה יהיה המלון היפה ביותר לא רק בארץ אלא במזרח התיכון כולו. המלון ישתרע על 7 דונם. הבית יהיה בן 6 קומות, וקומת קרקע. במלון יהיו סדורים ונוחיות כאלה שטרם נראו בארץ. אני חושב שהקמת בית מלון כזה מעודד ביותר, אצל אינני סבור, כפי שהציעו כאן, שהממשלה תוכל לקחת על עצמה לטפל בהקמת בתי מלון. כפי שכבר נמסר, אנו משתדלים לקבל^ל הלוואות וערבויות; כדי להקל על הקמת בתי מלון.

אני מצטער שמר פראי איננו נמצא כאן. הייתי

רוצה להשיב לו ביחס לשאלתו על ההרכב המפלגתי של העובדים במשרד העליה. אני אסיר תודה למר פראי על ששאל את השאלה הזאת. בכדי להסיר ספקות אני רוצה לומר, שבדרך כלל אין אנו בודקים בציציות של כל פקיד המתקבל לעבודה במשרד. כדי להעמיד את הדברים על אמיתותם אני רוצה לקבוע שאף פקיד אחד לא פוטר מעבודתו במשרד העליה כאשר קבלתי את המשרד לידי. אף פקיד לא פוטר על סמך השתייכותו המפלגתית ולא מונה אחר במקומו מאלה הקרובים לשר. במשרד העליה בארץ עובדים 203 פקידים. בחו"ל עובדים 45 קציני עליה; בסה"כ 248 עובדים. מתוך 248 פקידים - רק 62 עובדים שייכים ל"פועל המזרחי", או יותר נכון אומר שרק 20% הם "דתיים". אם נוסיף למספר העובדים במשרד העליה עוד כ-100 איש העובדים במשרדי העליה בחו"ל (ליד קציני העליה) הרי אפשר לדבר על שאחוז הדתיים יורד ל-14%. מתוך 100 איש העובדים בחו"ל במשרד העליה - אולי רק 8 מהם הם דתיים. עלי לקבוע כמו"כ שמתוך 11 פקידים גבוהים (ראשי מחלקות) - רק שניים שייכים לאותה מפלגה שאני משתייך אליה. יתר העובדים הם החל ממפ"ם עד לרביזיוניסטים. ברור שלא בדקתי כל עובד ועובד, אלא בערך, ידוע, מי רביזיוניסט ומי איש מפ"ם. אני לא כוונתי את קבלת הפקידות לפי מפתח מפלגתי, אלא לפי כושר עבודתו של האדם. אין אצלנו בשום משרד שום שוטליות מפלגתית, ודומני שלא יימצא אף פקיד אחד שיוכל לטעון שיש כלפיו יחס אחר מאשר למי שהוא השייך למפלגתי אני. אני הייתי מאושר לו בשאר המשרדים של הממשלה, יהיה אותו אחוז של חלוקת עובדים בין כל המפלגות. אני רוצה לקוות, שחברי מפ"ם שיימצאו בקרוב בשלטון, בודאי יקבלו איזה תיק, ינהגו כמוני.

י. ספיר:

אני מבין שיש אחרז מסויים של דתיים, והשאר

הם מהסתדרות, ציונים כלליים, וגם רביזיוניסטים,

האם אפשר לדעת מהו האחרז של יתר העובדים? (הכוונה אחרז חברי ההסתדרות, הציונים הכלליים והרביזיוניסטים).

ש. מרלין:

השר אמר שאין שואלים לפקיד, לאיזו מפלגה

הוא שייך, אבל לי ידוע, שבדרך כלל, יש למלא

בשאלון גם את השאלה, לאיזו מפלגה הוא שייך, ומאיזו הסתדרות הוא נשלח, ואם נשלח מלשכת העבודה וכו'.

נ. ילין-מור:

אני יודע שאנשים ממלאים שאלונים, ואם הם

שייכים למפלגה מסויימת, מרחיקים אותם מן

העבודה.

שר העליה מ. שפירא:

כ-80 פקידים עברו אלינו מהממשלה ומהסוכנות אג

היהודית. אני מצטער מאד שהרביזיוניסטים בזמנו,

לא עבדו בסוכנות היהודית, כי לא הכירו בה. בממשלה (ממשלת המנדט) עבדו

גם פקידים רביזיוניסטים, ואנו קבלנו את כל העובדים שעבדו בממשלת המנדט.

במשרד העליה ישנם שני פקידים גבוהים השייכים למפלגה הרביזיוניסטית.

אחד מהם נתקבל אפילו מחוץ לתור (מר פרופס) וכן הדבר לגבי מר פרידמן.

כאשר קבלתי את משרד הפנים, מצאתי שם פקידות

שכולה על טהרת מפלגה מסויימת, ומכל הפקידים נמצא שם רק חניך אחד מהנוער

הדתי. בכל זאת, אני יכול לקבוע בסיפוק, שלא פוטר אף פקיד אחד מהמשרד

הזה. כולם נשארו במקומותיהם. כמוכן, שכאשר קבלנו פקידים חדשים, אחלק

מהם היו דתיים, כי צריכים גם לעתים לתקן את העוול שנעשה להם, בשעה

שאחרים היו אחראים למשרד זה. אני מדגיש שוב, שבכל המשרדים, הן במשרד

בפנים, הן במשרד העליה, והן במשרד הבריאות, לא היה אף מקרה אחד של פקיד

שפוטר עקב השתייכותו המפלגתית, ואני חושב זאת לזכותם של אלה העומדים

בראש המשרדים הללו. אם מר פראי מצא לנכון לשאול את השאלה הזאת דוקא

ביחס למשרד שלנו, אני יכול רק להודות לו על כך, כי חוששני שנמצאים כבן

רבים החושבים שכל משרד, על כל פנים המשרדים שלי, קשורים באנשי המפלגה

הקרובה לשר. אני קובע כפי שכבר אמרתי, שכל המפלגות מיוצגות במשרדים

אני גם קובע, שאין אווירה דתית במשרדים שלי, מכל מקום איש לא יוכל להתאונן שהוא סובל מהאווירה הדתית. אגב, אני רוצה גם לקבוע, שאפילו הנהג שלי הוא איש מפ"ם, ולא עלה על דעתי להחליפו באחר.

ש. מרלין: האם אתה מקבל תיקים מהש"י כשאתה צריך לקבל אנשים למנגנון?

שר העליה מ. שפירא: אין דבר כזה. יש אמנם לעתים שמישהו מעיר לי על פקיד מסויים שהוא שייך למפלגה זו או אחרת. הדבר אינו נוגע לי, כל זמן שאני יודע שאותו פקיד לא מנצל את עמדתו לטובת המפלגה שלו. במקרה שהוא ינצל את עמדתו לטובת מפלגתו - אנהג כלפיו כפי שצריך לנהוג במקרה זה, כלפי כל פקיד אחר.

י. ספיר: האם אפשר לקבל אצא מספרים על מספר הפקידים המשתייכים לכל מפלגה?

מר י. בלומברג: אי-אפשר לעשות זאת. בשאלון לא שואלים על מפלגה מסויימת, אלא מבררים אם האדם נשלח ע"י הסתדרות העובדים הכללית, או הסתדרות אחרת. בתוך ההסתדרות הכללית ישנם כל מיני זרמים ואי-אפשר לדעת לאיזו מפלגה בדיוק משתייך הפקיד, ואין אנו רוצים עכשיו להתחיל בחקירה, כי הדבר יכול להתפרש לא כראוי.

ז. ורהפטיג: אני מודה לשר העליה, על האינפורמציה שמסר לנו, ועל תשובותיו לשאלות השונות. אני מבקש רק מחברי הוועדה, שענין המפלגות, וחלוקת הפקידים, לא יוצא החוצה.

מ. סנה: לסדר: אני מבקש משר הפנים שימסור לנו הודעה ביחס לקיום הבחירות, לאחר שחוק הבחירות נתקבל כבר.

י. גורי: לסדר: בישיבה הקודמת עוררתי את השאלה ביחס לדיון על סקירתו של שר הפנים, בקשר

לעבודת משרד הפנים. הסקירה נמסרה עוד לפני 8 חדשים, ואני חושב שיש הרבה מה להוסיף היום. על כל פנים, לדעתי, הכרחי לקיים דיון בענין זה א כבר בשבוע הבא, כי אי-אפשר לדחות זאת יותר.

שר העליה מ. שפירא: אני שומע שרוצים לקיים דיון ביחס לעבודת משרד הפנים. אני מבקש לדחות את הדיון לשבועיים, כדי להכין כראוי את החומר הדרוש. אינני יכול להסתמך על סקירה שנמסרה לפני 8 חדשים.

אשר לשאלתו של מר סנה, ברצוני להעיר כי למחר הזמנתי כינוס של כל ראשי ועדות הבחירות בארץ, ומחר נשב יחד ונברר בעוד כמה זמן אפשר יהיה לקיים את הבחירות, וכמה זמן נצטרך לשם הכנת פנקסי-הבוחרים. באותו כינוס ישבו גם מומחים לבעיה זו, ואשתדל שהבחירות לא תידחינה אף ליום אחד.

ז. ורהפטיג: מר ת. טובי, מבקש להעמיד על סדר היום של ועדת הפנים את בעית הפליטים הערביים הנמצאים בארץ. השאלה היא, אם הבעיה הזו נכנסת לתחום העבודה שלנו. אם יתברר שבעיה זו שייכת לנו - נקיים דיון על כך באחת הישיבות הקרובות.

כמו-כל עלי להזכיר, שאנו צריכים לקיים דיון בעניני המשטרה. אני מציע, שבשבוע הבא נקיים דיון בעניני המשטרה; בעוד שבועיים בעניני משרד הפנים; בעוד 3 שבועות - נסיים את הדיון בקשר לעליה.

הצעת מר ורהפטיג נחקבלה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.30.